

Міністерство освіти і науки
України

Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
кафедра
трудового права

МАТЕРІАЛИ

X - і наукової інтернет-конференції
студентів і аспірантів

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА
ПРАЦЮ І БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

25 – 26 квітня 2019 року

м. Харків

Міністерство освіти і науки
України

Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

кафедра
трудового права

МАТЕРІАЛИ

X - і наукової інтернет-конференції
студентів і аспірантів

***«РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ І
БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»***

25 – 26 квітня 2019 року

м. Харків

Матеріали X-ї наукової інтернет-конференції студентів і аспірантів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого «Реалізація права на працю і безпека людини в сучасних умовах життєдіяльності», 25 – 26 квітня 2019 р. – Х.: Нац. юрид. ун-т, 2019. – 600 с.

У збірнику наукових праць конференції розміщено матеріали 123 тез доповідей (статей) 128 учасників (студентів, курсантів, здобувачів вищої освіти, аспірантів і практичних працівників) та їх 43 наукових керівників з 14 навчальних закладів України.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Гетьман Анатолій Павлович – голова організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; академік Національної академії правових наук України

Ярошенко Олег Миколайович – співголова організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; член-кореспондент Національної академії правових наук України

Ковжого Сергій Олексійович – заступник співголови організаційного комітету, кандидат хімічних наук, доцент, доцент кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; академік Міжнародної Академії культури безпеки, екології та здоров'я; заступник начальника штабу Цивільного захисту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Карманний Євгеній Вадимович – науковий секретар конференції, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; академік Міжнародної Академії культури безпеки, екології та здоров'я; керівник студентського наукового гуртка з цивільної безпеки; співробітник штабу цивільного захисту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; член Харківської обласної громадської організації «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності людини»

Зенін Андрій Петрович – член організаційного комітету, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; співробітник штабу цивільного захисту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; член Харківської обласної громадської організації «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності людини»

Аннотація. Проаналізовано поняття забастовки, його правове регулювання на національному рівні, границі використання і види. Исследовано законодавство романо-германської правової сім'ї і міжнародно-правові акти.

Ключевые слова: забастовка, національне законодавство, види забастовок, використання права на забастовку, зарубіжне законодавство, обмеження, романо-германська правова сім'я.

Shevchenko I.Ye., Silchenko S.O.

THE RIGHT TO STRIKE AS PROTECTION MEANS OF LABOR RIGHTS IN UKRAINE AND FOREIGN EXPERIENCE

Abstract. The concepts of the strike, its legal regulation at the national level, the limits of use and types are analyzed. The legislation of the Romano-Germanic legal family and international legal acts are investigated.

Keywords: strike, national legislation, types of strikes, use of the right to strike, foreign legislation, restrictions, Romano-Germanic legal family.

Шевченко Ольга Олегівна, студентка факультету дошкільної педагогіки та психології, 2 курс, 1 група,

Савчук Олена Петрівна, викладач кафедри технологічної і професійної освіти, кандидат педагогічних наук

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. У статті розкрито сучасні методи роботи з дітьми дошкільного віку. Проаналізовано такі поняття як «безпека», «безпека життєдіяльності» та їх взаємозв'язок із організацією освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Наведені у статті методи освітньої роботи допомагають формувати у дітей дошкільного віку навички безпеки життєдіяльності. У статті зазначено, що період дошкільного дитинства є самобутнім і слугує фундаментом, від якого залежить розвиток здібностей та навичок дитини у майбутньому.

Ключові слова: безпека, безпека життєдіяльності, діти дошкільного віку, організація, заклад дошкільної освіти, правила дорожнього руху, пожежна безпека.

Актуальність. На сучасному етапі розвитку суспільства постає ряд проблем, які потребують вирішення у рамках взаємодії людини та природи, індивіда та суспільства, людини та техніки. Недотримання правил цього взаємовпливу і спричиняє виникнення нових небезпек для нормальної життєдіяльності кожного індивіда та людства загалом. Як наслідок – суспільство зазнає великих втрат, які проявляються людськими жертвами, величезними збитками від катастроф, аварій та ін.

Постановка завдання. Дитина, в силу власних фізіологічних особливостей, нездатна самостійно повною мірою визначити всі небезпеки середовища, що її оточує. Саме тому на дорослого була покладена місія захисту дитини – основним шляхом для цього стало передання елементарних знань основ безпеки. Тому нами вирішено розглянути шляху формування навичок безпеки

життєдіяльності у дітей дошкільного віку.

Основна частина. Період дошкільного дитинства є самобутнім фундаментом, який зумовлює розвиток здібностей та навичок дитини у майбутньому. Саме в цей період дитина ідентифікує себе як частину різноманітних сфер життя: світом людей (саме в цей період розпочинається процес соціалізації дитини) та природи, предметним світом та ін. Він є основним для закладання фундаменту здоров'я, здорового способу життя та основ досвіду життєдіяльності. Використання різноманітних методів у формуванні навичок безпеки життєдіяльності у дітей дошкільного віку і зумовлює актуальність даної проблеми в сучасній системі дошкільної освіти та системі забезпечення безпеки організацій, їх працівників та вихованців.

До висвітлення проблем формування навичок безпечного довкілля зверталися науковці Литвиненко О., Волненко Н., Лохвицька Л., Коцур Н. та ін.

Мета статті – розкрити сучасні методи освітньої роботи з дітьми дошкільного віку, які допомагають формувати у них навички безпеки життєдіяльності.

Невід'ємними характерними якостями дитини дошкільного віку є висока рухова активність, підвищена допитливість, бажання бути самостійним, відсутність досвіду і, як наслідок, нездатність передбачити наслідки власних дій. Саме ці якості і можуть спричинити дитячі травми.

Окрім того, дорослі дуже часто своє завдання вбачають лише в захисті дитини. Але вони забувають про головне – готовність дитини до самостійного життя у майбутньому. Дитину слід навчити правильно діяти в різних ситуаціях, зокрема і в небезпечних. Саме тому так важливо формувати у дітей дошкільного віку свідоме ставлення до власної безпеки вже з раннього віку.

Перед педагогами дошкільної освіти та батьками постають такі особливо важливі завдання: створення безпечних умов життєдіяльності дітей дошкільного віку; формування у дітей уміння передбачати наслідки власних дій; виробити в дитині дошкільного віку навички дій під час надзвичайних ситуацій, що загрожують їх життю та здоров'ю.

Саме важливість формування у дитини навичок безпеки життєдіяльності у інваріативній складовій Базового компоненту дошкільної освіти зумовила і визначення результату освітньої роботи за змістом освіти «Безпека життєдіяльності», яким має стати те, що дитина диференціює поняття «безпечне» і «небезпечне»; усвідомлює важливість безпеки життєдіяльності (власної та інших людей); знає правила безпечного перебування вдома, у дошкільному закладі, на вулиці, на воді, льоду, ігровому, спортивному майданчиках; орієнтується у правилах поведінки з незнайомими предметами та речовинами; пожежної та електробезпеки; користуванні транспортом; в основних знаках дорожнього руху тощо. знає та може скористатися номером телефону основної служби допомоги (пожежна, медична, міліція); усвідомлює, до кого можна звернутись у критичній ситуації; володіє навичками безпечної поведінки при агресивному поведінні однолітків або дорослих [1].

Ознайомившись з вищевказаними аспектами, стає зрозуміло, що найоптимальнішим методом формування у дітей дошкільного віку основ безпеки жит-

тедіяльності є саме ігрова діяльність, оскільки у цьому віці вона є провідною. Також використовуються методи переконання, виховання емоційної чуйності, спонування до співпереживання, метод пошукових і евристичних ситуацій.

Системність у роботі з формування навичок безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку є особливо важливою в процесі побудови освітньої роботи, яка містить в собі такі основні напрями: безпека в побуті, безпека в природі, правила дорожнього руху, поведінка з незнайомими людьми, пожежна безпека, здоров'я та хвороби. Але при цьому обов'язково необхідно зважати на те, що діти є дуже вразливими та емоційно-чутливими, тому важливо не зашкодити дитячій психіці. Саме тому треба не лякати дітей можливою небезпекою, а навчити їх діяти адекватно та відповідно до ситуації.

Але дітям недостатньо отриманих теоретичних знань, вони повинні вміти застосовувати їх. В такому віці діти ще не вміють відтворювати отриману інформацію по пам'яті, саме тому за «золотим правилом дидактики» дітям необхідно побачити, відчутти, доторкнутися, спробувати, потримати в руках, понюхати все те, що вони здатні досягнути.

За допомогою правильного підбору методів організацій освітнього процесу педагог керує дитячою діяльністю, зміцнює позитивні взаємовідносини між дітьми, розвиває їх емпатичні здібності: чуйність, милосердя, гуманне ставлення до людини, збагачує емоційні образи під час відпрацювання стереотипів поведінки в умовах потенційно-небезпечних та надзвичайних ситуацій [2].

Також особливо важливим є те, що задля досягнення поставленої виховної мети в групах необхідно створити наочно-розвивальне середовище, яке включатиме в себе дидактичні ігри, куточок безпеки, настільно-друковані ігри, пізнавальну літературу для дітей в книжковому куточку, ілюстрований матеріал, наочну інформацію для батьків [3].

Освітня робота з формування основ безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку орієнтується на наступні методи [4]:

– практичні: такі методи як експериментування або досліди дозволяють дитині самостійно вирішувати, підтверджувати або ж спростувати особисті думки та переконання. Цінність практичних методів полягає у тому, що вони дають дитині можливість самостійно знаходити рішення в складних ситуаціях, підтверджувати або ж спростувати власні думки. Також до практичних методів освітньої роботи з формування навичок з безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку відносять сюрпризні моменти, ігри та вправи, проблемні ситуації та ін.;

– наочні: саме завдяки наочності в процесі навчання та виховання діти краще запам'ятовують правила поведінки з незнайомими людьми, безпритулними тваринами; правила поводження з побутовими електроприладами та гострими предметами; правила дорожнього руху та пожежної безпеки. Діти навчаються дотримуватися чітких інструкцій; моделювати вирішення складних ситуацій; розвивають такі психічні процеси, як уяву, мислення а також зв'язне мовлення. До наочних методів освітньої роботи з формування навичок з безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку також відносять спостере-

ження, колажі, розглядання ілюстрацій, мнемотаблиці, використання в роботі наочного та дидактичного матеріалу, перегляд відеоматеріалу та мультимедійних презентацій тощо;

– словесні: необхідно у доступній формі пояснити дітям складні для їхнього розуміння, але життєво важливі поняття. Наприклад, слухання казок, оповідань, відгадування загадок та розучування віршів закладають у пам'ять дошкільників основні правила безпеки. Завдяки цьому діти дізнаються про правильну поведінку в різноманітних ситуаціях. Такий метод, як художнє слово спрямований саме на активізацію дитячої пам'яті, мислення та уваги. Вплив художнього слова на дошкільників є сильнішим, ніж у застережень щодо правил безпечної поведінки за рахунок ознайомлення дітей з явищами та ситуаціями, які не входять в їх особистісний досвід. До словесних методів освітньої роботи з формування навичок з безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку можна віднести: бесіди, пояснення, розповіді, педагогічна оцінка ситуацій, художнє слово тощо.

Отже, добираючи зміст освітньої роботи, педагогам необхідно спиратись на ті методи, які б дозволили зрозуміти дитині не лише цінність власного життя та здоров'я, а й власні можливості у процесі його зміцнення та збереження, а також підготували б дитину до виконання чітких дій у ситуаціях, що загрожують життю та здоров'ю. Необхідно сприяти вихованню в дітей відповідальності та самостійності.

Особливо важливо використовувати в освітній роботі методи роботи, що відповідають віковим особливостям дітей. Розглядаючи старший дошкільний вік, необхідно зазначити, що дитині перед вступом до школи необхідно повністю засвоїти навички безпеки життєдіяльності, а також усвідомити, що її життя та здоров'я – це її найдорожча цінність!

Освітня робота в процесі формування навичок безпеки життєдіяльності у дітей дошкільного віку життя мають бути орієнтовані на створення необхідних умов для безпечної життєдіяльності; формування життєвої компетенції стосовно безпеки; виховання безпечної поведінки у дітей, а також педагогічної культури з огляду на питання безпеки у дорослих та відповідального ставлення до малят та їх майбутнього.

Висновки. Отже важливими задля попередження небезпечних для дитини ситуацій володіти відповідними вміннями із забезпечення власної безпеки та передбачати, за можливості, уникати небезпек, а в разі необхідності – рішучо діяти. Завдяки системним зусиллям з охорони життя та збереження здоров'я дітей дошкільного віку з'являється можливість не тільки захистити їх від існуючих небезпечних джерел, а й закласти основи безпечної поведінки, підготувати до більш самостійного життя у майбутньому.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у вивченні питання формування навичок з безпеки життєдіяльності в процесі сюжетно-рольових ігор.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богініч О.

Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

2. Формування навичок безпеки життя в контексті самореалізації особистості дошкільника / К. Й. Щербакова, Л. В. Макаренко // Педагогічний дискурс. – Вип. 13. – С. 414 - 418.

3. Александрова Т. Ф. «Тиждень безпеки дитини» – захід формування у дошкільників практичних навичок з безпеки життєдіяльності: методичний посібник. – Кіровоград: Кіровоградські міські курси II категорії НМЦ ЦЗ ТА БЖД Кіровоградської області, 2013. – 115 с.

4. Безпека життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навчально- методичний посібник/ О. Карпенко, Л. Загоруйко. – К. : Видавничий дім «Слово». 2016. – С. 24 - 43.

Шевченко О.О., Савчук Е.П.

ПУТИ ФОРМИРОВАНИЯ НАВЫКОВ БЕЗОПАСНОСТИ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Аннотация. В статье раскрыты современные методы работы с детьми дошкольного возраста. Также в статье были проанализированы такие понятия как «безопасность», «безопасность жизнедеятельности» и их взаимосвязь с организацией образовательного процесса в учреждении дошкольного образования. Приведённые в статье методы образовательной работы помогают формировать у детей дошкольного возраста навыки безопасности жизнедеятельности. В статье указано, что период дошкольного детства является самобытным и служит фундаментом, от которого зависит развитие способностей и навыков ребенка в будущем.

Ключевые слова: безопасность, безопасность жизнедеятельности, дети дошкольного возраста, организация, учреждение дошкольного образования, правила дорожного движения, пожарная безопасность.

Shevchenko O.O., Savchuk E.P.

WAYS FOR FORMATION OF SAFETY PURCHASES LIFE IN CHILDREN OF PRIMARY AGE

Abstract. The article describes modern methods of working with children of preschool age. In addition, the article analyzed the concepts of "safety", "life safety" and their relationship with the organization of educational process in the institution of pre-school education. The methods of educational work mentioned in the article help to develop skills of safety of life in preschool children. The article states that the period of pre-school childhood is distinctive and serves as the foundation upon which the development of abilities and abilities of the child in the future depends.

Keywords: safety, life safety, children of preschool age, organization, institution of pre-school education, traffic rules, fire safety.

Шпак Костянтин Володимирович, студент Інституту підготовки кадрів
для органів юстиції, 5 курс, група 04-18м-03,

Карманний Євгеній Вадимович, доцент кафедри трудового права,
кандидат технічних наук, доцент

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

НЕГАТИВНІ ЧИННИКИ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ – ПРИХОВАНА НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ДЕРЖАВИ

Анотація. Проаналізовані негативні причини недосконалої міграційної політики для України. Показано недосконалість нормативно-правових актів, які регулюють данні пи-